

БЕЛАРУСКАЯ КРЫНІЦА | BIEŁARUSKAJA KRYNICA

Palityčnaja, hramadzkaaja i literaturnaja hazeta.

Adras Redakcyi i Administracyi:
WILNIA, ZAWALNAJA 1—1 (Wilno, Zawalna 1—1).
Redakcyja adčynlena ad 9 hadz. ran. da 4-aj uwieč.

HAZETA WYCHODZIĆ RAZ U TYDZIEŃ.

Koŭsty wydawańnia pakrywajuć składki.
Pdapiska u hod 4 zał., na paŭhoda — 2 zał.,
na 3 miesiacy — 1 zał.

KAZIMIER SWAJAK

(U 10-ya ŭhodki jahonaj śmierci)

Што такое паншчына, ня трэба шмат тлумачыць. Яшчэ жывуць старыя людзі, якія яе памятуюць, або людзі, якія аб паншчыне чулі расказы ад бес- пасрэдных яе сьведкаў. Даволі тут сказаць агулам, што паншчына ці, як інакш яе называюць, прыгон — гэта быў такі соцы- яльны парадок, пры якім і зямля і людзі, што на зямлі працава- лі, былі ўласнасцю паноў.

Сьпіраша сяляне былі людзі вольныя, а тыя землі, на якіх яны працавалі, былі іх уласна- сцю. З бегам, аднак, часу паны землі іх пазаваявалі, а іх са- мых зрабілі сваімі паднявольны- мі слугамі, уважаючы іх, як звычайную рэч, ці скаціну, якую можна купляць, прадаваць, за- мяняць і г. д. Так напр. расей- скі пісьменьнік Карамзін піша, што ў канцы XVIII ст. пана прыгоннага селяніна была ад 35 да 80 рублёў, у тым-жа ча- се за добрага гончага сабаку паны адзін другому плацілі ча- сам па 3 тысячы рублёў. Адзін пан, заўважыўшы ў вадной пры- гожаі дзяўчыну акторскія здоль- насці, прадаў яе за 5 тысяч рублёў. Узноў-жа ведамы палю- боўнік царыцы Кацярыны II Патэмкін купіў ад другога ца- рыцынага палюбоўніка Разумоў- скага ўсю аркестру: музыкантаў і інструмэнты за 40 тысяч рубл.

Але ўсякае зло вечна тры- ваць на сьвеце ня можа, прыхо- дзіць час, калі ўсякае зло ліха бярэ. Прышоў канец і на паншчыну. Людзі паразумнелі, па- сьвятлелі і ўбачылі, што такой ганьбы, як прыгон, далей ця- рпець ня можна. Скасаваньне яе сьпіраша адбылося ў Зах. Эўро- пе, а пасля прыйшла чарга на Расею і на Беларусь. Паны агу- лам не хацелі сялянам даць свабоду і ўпіраліся пры паншчы- не. Так напр., калі яшчэ ў 1855 г. расейскі цар Александр II прыпомніў у Маскве на саб- раньні паноў, што ўжо быў-бы час скасаваць прыгон, ні адзін з іх цара ў гэтым не падтрымаў. А паны, за дужа малымі выня- камі, аднальковыя, як у Расеі, так і ў Беларусі. Яны толькі тады згадзіліся даць свабоду сялянам, калі ўбачылі, што ўжо ўсёроўна ня ўтрымаюць іх. Зму- шалі іх да гэтага сялянскія бун- ты, а так-жа й сама прыгонская гаспадарка, якая, як перастарэ- лая, з надыходам і разьвіцьцём капіталізму ў Расейскай імперыі, мусіла ўступіць месца гаспадар- цы новай, больш рацыянальнай і інтэнсыўнай, пры якой вялікія масы на панскай зямлі прыгон- ных сялян мала прыносілі ка-

рысьці і былі часта звычайным цяжарам.

Афіцыйна асвабоджэньне ў Расейскай імперыі сялян ад пры- гону наступіла царскім указам Александра II 19.II.1861 г. Да Беларусі, асабліва да заходніх яе частак, з прычыны польска- га паўстаньня 1863 г., яно дай- шло аканчальна толькі аж у 1864 г.

Сутнасьць скасаваньня пры- гону была ў тым, што сялян надзялілі зямлёй за выкуп, раз- ложаны на доўгатэрміновую сплату. Дзеля таго аднак, што сусім пазбыцца сялян, як дар- мовой працоўнай сілы, паном было не на руку, дык яны, ад якіх бадай выключна залежала надзяляньне, давалі сялянам зям- лі дужа мала і пры тым якнайгор- шай, каб гэтак чынам далей тры- маць сялян эканамічна залежны- мі ад двара і як найтаней пасьля наймаць іх да сябе на працу.

Пры гэтым «асвабоджэньні» сялянам было трудна разьвіцца, а да таго сялянскія надзелы ўсыяж драбіліся і драбіліся з прычыны падзелу іх пры на- растаньні насельніцтва.

Ab wialikich ludziach pamiać ni- koli nia hinie. U ludzkoj dumcy ży- wuć i ciapier Dante, Šekspir, Mickie- wič, Puškin... Jany niaŭmiruščy. I naš biełaruski paet Ks. Kastanty Stepowič, pad mianiuškaj Kazimier Swajak, dla biełarusaŭ jość tak-ža niaŭmiruščym. Ad śmierci jaho ŭžo dziesiać hadoŭ prajšło, a my siahońnia jašče bolš razumiejem jaho i cenim. Proj- dzie sto i dzwieście i jašče bolš ha- doŭ, a pamiać ab Swajaku ŭ bieła- ruskim narodzie trywać dalej budzie. Sam naš paet napisaŭ heta: „Nie pa- mior, naradziŭsia!“

Kazimier Swajak — heta wydat- ny biełaruski paet i atryhinalny bieła- ruskі filozaf z adcieniem lohkahe pe- symizmu.

Nia ŭ tym sprawa, što paet Kazi- mier Swajak napisaŭ tworaŭ nia duža mnoha. Wialikija paety inšych nara- daŭ twaryli kudy bolš za našaha Ka- zimiera Swajaka, ale jany žyli ŭ swa- im krai kudy pry lepšych abstawinach žyćcia narodnaha, ci ich asabistaha. A Kazimier Swajak wystupiŭ, jak paet tady, kali ciažkaja ruka čužynca hnu- la biełaruski narod, kali hety narod tolki što pačynaŭ budzicca z swajho doŭhawiakowaha snu. Pa śmierci na- šaha paeta ŭžo prajšło dziesiać ha- doŭ. Za hety čas mnoha čaho piera- mianilasia ŭ žyćci biełaruskim. Ale pryraŭniać-by niekatorych sučasnych biełaruskich paetaŭ i piśmieŭnikaŭ da Kazimiera Swajaka, dyk ŭ mnohim pakažycca jon macniejšym ad sučas- naści. Kazimier Swajak pierad nikim nia hnuŭsia. Jon byŭ biełaruski paet- niezaležnik. Wolny biełaruski narod, niezaležnaja Bačkaŭščyna — heta byŭ ideal našaha biełaruskaha paeta. He- ty ideal svoj paet kidaŭ u šyrokijsa masy narodu. Kazimier Swajak heta adzin z pryhažejšych krasak biełaru- skaha narodu. Usio biełaruskaje žyć- cio ŭchapiŭ jon pamastacku i wyliaŭ jaho ŭ pryhožaj paezii. U Swajaka biełaruskaja minuščyna, sučasnaść i buduščyna, jak ciapier haryčperad nami.

Siahońnia my, biełarusy, swajho paeta chwalim, bo jość za što jaho chwalić. Uliŭ jon biełaruskamu nara- du žywuju nadzieju na lepšuju swaju buduščynu, u swaich tworach skrysta- lizawaŭ jon usiu biełaruskuju niadolu, adwažna wystupiŭ, jak biełaruski paet- niezaležnik i wytrywaŭ u hetym až da mahiły. Jon pakazaŭ nam šwiety i peŭny šlach da ščaćcia biełaruskaha narodu. Kazimier Swajak dla nas, bie- łarusaŭ, jość fundamentalnym paetam. Jon dla nas — heta wuhławy kamieŭ, na jakim nam naleža budawać swajo ad- radženskaje biełaruskaje žyćcio.

Škoda dla nas usich, što hety naš paet maładym pamior. Škoda, što doŭhaja jaho chwaroeba tarmazila ja- honaje poetyckaje tworstwa!

Siahońnia ŭ nas jość mnoha takich, što jašče pomniać ks. K. Stepowiča i što z im byli asabista znajomyja. Jość, što razam z im žyli i hadawalisia.

Ja sam z im try hady siadzieŭ na školnaj ławie, a hod ja żyŭ z im u wadnej kwatery. Tady ja acaniŭ i najlepiej padhledziŭ charaktar u bu- dučaha paeta ksiandza Kastantaha Stepowiča. Ja pomniu ciapier, jak ta- dy ŭdarala mianie siła jahonaha ro- zumu i naciskała na mianie siła jaho woli. Jak i ŭsie my tahočasnyja lu- dzi, Kazimier Swajak z małku karmiŭ- sia rasiejaskaj i polskaj kulturaj. Ale jon pieršy z nas raščuča adkynuŭ ad siabie adno i druhoje, jak najskarej swaim rozumam i wolaj pastupiŭšysia na swajo rodnaje biełaruskaje žyćcio. Kali ja z im pieršy raz u žyćci spat- kaŭsia, ŭžo ja tady byŭ pa prysiazie na wiernaść dla polskaha narodu. Ka- zimier Swajak na mianie hladzieŭ ta- dy i paswojmu ŭśmichaŭsia i sumna kiwaŭ jon swajej haławoj, a ja jamu na heta swajej prysiahaj naruhaŭsia i dakučaŭ, sam nia wiedajučy, što ra- biŭ. Dziesiać hadoŭ prajšło, pakul ja zrazumieŭ svoj blud, a Kazimier Swa- jak ŭžo tady byŭ najlepšym maім wučycielem, tolki drenna, što ja nie chacieŭ tady jaho sluchać.

Ja z paetam żyŭ u wadnej nadta clesnej kwatery. Tam nia było nam čym dychać. Ja ŭstawaŭ nočcu i wy- chodziŭ u harod na spacer. Pašla jon zachwareŭ na suchoty i jak my ras- talisla, to ŭžo doŭha nie sutykalisia. Urešcie, my znajšli sia na stanowiš- čach. Spatkatku našy karjery pajšli roznymi darohami. Ab ksiandzu Ka- stantym Stepowiču jahonyja duchoŭ- nyja ŭłady praniluchali, što jon bieła- rus, dyk i pačali jaho haniać i nad im śmiajacca, jak heta z biełarusami ŭsiudy i zaŭsiudy rabilaŭsia. Ja-ž, jak wiernaje „polskaje“ dzicia, żyŭ tady ŭsiudy z faworami. Pa hadoch dzie- slaci ja ŭžnoŭ, choć nakorotka, spat- kaŭsia z našym biełaruskim paetam. Ciapier my z saboj hawaryli, jak bie- łaruskija dziejačy. U Dziśnienščynie ŭ 1921 hodzie polski rewirowy wy- smaliŭ papteryu da adnaho probaŭ- ča, kab toj spyniŭ hawaryć pabieła- rusku kazaŭni. Kab paznajomicca z usiej henaj sprawaj, Kazimier Swajak pryjechaŭ u Dziśnienščynu. Tady jon bačyŭsia z mnohimi dziejnymi bieła- rusami. Tady paet byŭ ŭžo wielmi chwory. Ja pomniu, jak my na sało- mie ŭ adnym pakoi ŭsiu noč pa padlozie kačalisia i zasnuć nie mahli. Paet naš tady ŭsiu noč biazustanku kašlaŭ. Piać hadoŭ prajšło pašla he- taha, i jon pamior. Zrazumiełaja reč, što chwaroeba jamu duža pieraskodzi- la ŭ jahonaj poetyckaj pracy.

Z poetyckaj tworčaćci Kazimiera Swajaka jość najbolš wiedamy zbor- nik wieršaŭ „Maja Lira“. Tam nadru- kawana 50 strojnych wieršaŭ i try ka- rotkija razwažanni.

Dziesiać hadoŭ prajšło ad śmier- ci paeta, a dumki jaho żywuć i ra- stuć u biełaruskim narodzie. Ziernie, kinutaje paetam u biełaruskija huščy, raście dalej i nabiraje siły. Siahońnia biełaruskija idealy kudy macniejšyja ŭ narodzie, jak byli jany tady, kali paet naš żyŭ. Najlepiej my, biełarusy, ŭšanujem pamiać swajho paety, kali my pojdzim tymi darohami, jakia jon nam pakazaŭ.

Da Bielarusau Katalikoŭ!

7 čerwienia sioleta, na św. Trojcu, adbudziecca bielaruskaja pilihrymka ŭ Kalwaryju kala Wilni.

Usich bielarusau, jakija žbirajucca sioleta adwiedač heta ŭ swiatoje miesca, zaklikajem daŭčycca da bielaruskaj pilihrymki.

Treba prybywać u Wilniu na 6 čerwienia ŭ subotu. U hety dzień a hadzinie 6 taj wiečaram adbudziecca na wilenskich mohilkach Rosa adkryćcie i pašwiačannie pamiatnika nad hrobam bielaruskaha paeta Kazimiera Swajaka (Ks. K. Stepowiča).

Pašla hetaha ŭ zali Bielaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury (Zawalnaja 1—1) adbudziecca ŭ čeść taho-ž paeta žalobnaja Akademiya.

Nazaŭtra, u dzień św Trojcy, u kaściele św. Mikałaja a hadz. 7 min. 30 św. Imša, pašla jakoj pracesija ŭ Kalwaryju.

Prybyŭšyja ŭ Wilniu žbirajucca ŭ zali Biel. Instytutu Hasp. i Kultury (Zawalnaja 1—1), adkul buduć razmieščany pa-pryhatawanych dla pilihrymaŭ kwaterach.

Bielaruski Kaścielny Kamitet.

Wilnia, 7.V.1936.

3 БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЦЯ

Лекцыя. У нядзелю 3 траўня сёлета ў залі БІГІК у Вільні кс. В. Гадлеўскі прачытаў публічную лекцыю на тэму: „Залатая пара старадаўняй беларускай літаратуры (XVI стагодзьдзе)“.

Суд. 5 г. м. Віленскі Гарадзкі Суд разглядаў справу рэд. Я. Пазыняка, абвінавачанага пасля канфіскацы „Беларускай Крыніцы“. У выніку разгляду справы Суд засудзіў рэд. Я. Пазыняка на два тыдні арышту і 50 зл. штрафу.

Жалобнае набажэнства. Дня 6 траўня сёлета, а гадз. 7 мин. 30, у касцэле сьв. Мікалая ў Вільні, кс. А. Станкевіч адправіў жалобнае набажэнства за спакой душы беларускага песьняра Казімера Сваяка (кс. К. Стэповіча), ад сьмерці якога ў гэты дзень мінула 10 гадоў.

Новая кніжка. Нядаўна выйшла з друку новая беларуская кніжка п. н. „Зьмена граматыкі беларускага языка ў БССР“. Напісаў і выдаў гэту кніжку др. Я. Станкевіч. Цана яе 15 гр.

Студэнцкая экскурсія. У нядзелю 10 траўня Беларускі Студэнцкі Саюз у Вільні ладзіць „Першую веснавую вандроўку (экскурсію) ў Вэркі каля Вільні“.

3 САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ.

Юбілеі вышэйшых навуковых устаноў. Сёлета прыпадае 100-я

гадаўшчына заляжэння ведамага на ўсім сьвеце Інстытуту Сялянскага Гаспадаркі ў Горы-Горках і 16-ыя гадаўшчына заляжэння Беларускага Унівэрсытэту ў Менску. — Цэнтральныя ўлады БССР дзеля наладжэння сьвяткаваньня гэтых юбілеяў саранізавалі адпаведны Камітэт.

Зьмена на становішчы Народнага Камісара Асьветы БССР. У сувязі з праведзенай у канцы мин. году „чысткай“, звольнены быў са становішча так-жа народны камісар асьветы БССР Чарнушэвіч і яго заступнік Лешчынскі. — 15.IV сёл. на свабоднае да гэтага часу становішча камісара асьветы паклікалі А. Дзякова, б. дзекана гістарычнага факультэту Беларускага Унівэрсытэту ў Менску. „WB“.

Мой адказ „Нашай Волі“

На Вашае запытаньне, грам. В. Склубоўскі, зьвернэнае да мяне ў нумары 7 (8) „Нашай Волі“ з 1936 г., адказваю:

Прачытайце ўважна перадавы артыкул „Нашай Волі“ № 6 (7) з 12 красавіка 1936 г., дык будзе і Вам ясна.

Я. Пазыняк.

Усе сілы народу — на фронт барацьбы за родную беларускую школу!

Бацькі і Алякуны дзяцей у школьным веку! Складайце школьным уладам дэкларацыі з дамаганьнем беларускай школы.

Інструкцыі ў школьнай справе, формуляры дэкларацыяў і заяў, адозвы і т. п. высылае на жаданьне Школьны Сакратарыят — Вільня, Каралеўская 3—8.

З Л і т в ы

Далейшае парадкаваньне зямлі. Міністэрства Зямляробства паставіла сioleta падзяліць на калоніі 158,541 га сialanskaj зямлі, 18,558 га дворнай зямлі падзяліць між бiezziамielных і малязіамielных, зліквідавач 4,438 га зямлі seiwtutnaj, храмадзкім haspadarkam даць 4,927 га. Дзiела wykanańnia hetych rabot urad wyznačyŭ 231 ziemlamiera.

Sioleta sialanie bolš pradajuć. Litoŭskaje kooperatyŭnaje t-wa „Maistas“ za pieršuju četwierć siol. hodu zakupiła ŭ sialan rozných wygraŭ bolš, jak letaš. Fakt hety duža ażywiŭ sialanskiju haspadarku i palepšyŭ ekaničnaje pałažeńnie sialan.

Razhrom abisynskaj armii — Nehus uciok zahranicu

Nadowiačy italijskae wojska zaniało abisynskuju stalicu Addis-Abebu. Abisynskaje wojska ŭžo pierastała baranić swaju bačkauščynu ad silniejšych italijskich najezdнікаў. Nehus (car) Abisynii ŭciok z swajej šwitaj zahranicu.

Takim čynam apošniaja niezaležnaja dziaŭawa ŭ Afrycy, jakaja trywała dasiul praz 1600 hadoŭ niezaležnaj, staniecca kalonijaj eŭrapejcaŭ.

Pašla hetaha wykasujuć Abisyniju z špisku siabroŭ Lihi Narodaŭ, dzie

jana (Abisynija), jak „roŭnapraŭny“ siabra, pawodle statutaŭ Lihi, mieła poŭnaje „zabiaspiečannie“ nienarušal-naści jaje terytoryi i hwarancyju suwerennaj niezaležnaści.

Razhrom abisynskaj armii i akupacyja Abisynii heta adnačasna maralny razhrom Lihi Narodaŭ, jakaja sławami zabiaspiečaje kožnaj dziaŭawie (siabru Lihi) abaronu ad napaśnika.

Słowam, upadak abisynskaj dziaŭawy — heta maralny ŭpadak Lihi Narodaŭ.

Parlamancikija wybary ŭ Francyi — pieramoha lewicy

U minuluju niadzielu ŭ Francyi zakončyliŭsi parlamancikija wybary. U wybarach hetych pieramahli lewija partyi. Na 614 pasolskich mandataŭ zdabyli: kamunisty — 73 mandaty, niezaležnyja kamunisty — 10, socyjalisty — 146, soc. respublikancy — 26, niezaležnyja socyjalisty — 9, radykały soc. — 115, niezal. radykały — 31, lewija respublikancy — 83, narodnyja demokraty — 23, resp. demokraty —

38, konserwatysty — 11 i 4 mandaty inšyja partyi.

Lewija partyi razam majuć 375 mandataŭ. Adnak nia susim poŭnaje pieramoha „narodnaha frontu“, bo bolš 40 pasloŭ lewých partyjaŭ z hetym frontam niesolidaryzujucca imahčym, što hetaja hrupa pasloŭ u parlamancie budzie stajać miž prawicaj i „narodnym frontam“.

Unutranaje pałažeńnie Polšcy

(Pawodle zahraniečnaje presy).

Zahraniečnyja hazety ciapier šyroka pišuć ab unutranym pałažeńni Polšcy. Bolšaść z ich wykazwaje pahlad, što kabinet premjera Kaścialkoŭskaha maje apiryšča ŭ prezidenta dziaŭawy i ŭ hieneralnaha inspektara zbrojnae

siły hien. Rydz-Śmihłaho. Inšyja hazety čwierdziać, što ŭ palawinie h. m. ca budzie rearhanizacyja ŭradu pad kličam demokratyzacyi jaho i paklikańnia opazycyjnych elementaŭ da supra-coŭnictwa dla dobra dziaŭawy.

Міхась Машара.

Лёгкі хлеб.

Драма ў трох актах, з жыцця вясковай моладзі.

Ганулька — Даруйце! А я баялася-б выходзіць за Крукоўскага. Мо' ён і добры чалавек, але хто ведае, хто ён, адкуль і зьвязець сабе з такім? Зьвязець на заўсёды? Не, сапраўды страшна.

Верачка — Ведаеш, Ганулька, Крукоўскі перадусім сумленны чалавек. Ён з Расей. Быў афіцэрам. Уцёк ад бальшавікоў, служыў у Балаховіча Пэўна-ж, цяперашняе становішча яго зусім не пайм. І яму абяцаюць лепшую службу ў Вільні.

А каб ты ведала, які ён чуткі, далікатны!.. Ганулька — Дагадываюся... Інакш, ці-ж падабаўся-б гэтак Вам?

Верачка — Але я зашмат шчырая, а ты ні слова, аб сабе і Васілю.

Ганулька — Што вы! Ды я нічога ня маю гутарыць. Васіль мной зусім ня цікавіцца, а калі прыходзіць да нас, дык затым, што ня мае дзе дзецца, прыехаўшы ў вёску. А ў нас кожны вечар моладзі поўна.

Верачка — Але ўхаджае-ж ён не за моладзю, а таксама чула. Але ты надга замкнутая!

Ганулька — Калі-ж нікага каханьня няма між намі. Васіль калі і гутарыць са мной, дык ніколі аб каханьні.

Верачка — Дык аб чым-жа?

Ганулька — Аб усім... аб жыцці, аб вёсцы, аб моладзі, аб сваіх таварышох і ніколі аб каханьні.

Верачка — Якая нудная тэма! Я нават ня веру, каб маладыя людзі гутарылі аб такіх сухіх рэчах.

3)

Ганулька — Чаму? мне гэта падабаецца.

Верачка — Мо' затое, што гэта гутарыць Васіль?

Голас Мар'яны з кухні — Ганулька, прас ужо гатовы.

Ганулька — Выбачце, я на мінутку вас пакіну адну. Панудзіцеся, трэба выпрасаваць сукенку (бярэ сукенку і выходзіць).

Зьзява 3-я.

Верачка і Пятрусь.

Пятрусь (апануты на вясковым, але чыста, ухадзіць) — Добры вечар!

Верачка — Добры вечар, пан Пятрусь!

Пятрусь — (убачыўшы Вера) Панна Вера тут? і адна? А дзе-ж Ганулька?

Верачка — Ганулька выйшла прасваць сукенку, а вы да яе? Яна хутка прыйдзе.

Пятрусь — Не... (жвiцца) Я... я так, — на сяло. Бо ў Ганулькі заўсёды хтось есьць з моладзі. А панна Вера? Мо' і вы да нас на сяло?

Верачка — Вы знаеце, я, амаль нікуды на вёску не хаджу, да Ганулькі прыйшла па сукенку.

Пятрусь — (нясьмела) Панна Вера... Я хацеў-бы ў вас запытацца... толькі вы ня гневайцеся.

Верачка — Калі ласка... Я — слухаю.

Пятрусь — Я — чуў... У вёсцы кажуць... што вы думаеце выходзіць замуж, замуж за гэтага... гэтага Крука, ці гэта праўда? Скажыце? Толькі вы ня гневайцеся!

Верачка — Не, я ня гневаюся. Гавораць... Хай гавораць. А калі і праўда, дык што каму да гэтага?

Пятрусь — Але я вас прашу, Верачка, панна Вера, не выходзьце замуж за яго.

Верачка — Чаму?

Пятрусь — Ведаеце... усе кажуць... усе кажуць, што ён надта нядобры чалавек... Да гэтага, ніхто ня ведае, скуль ён і хто.

Верачка — Я вам надта ўдзячна, пан Пятрусь, за раду.

Пятрусь — Калі ласка, не завіце мяне панам. Пан...—гэта для мяне так няпрыемна. Быццам вы жартуеце, насміваетеся надамной.

Верачка — Нічога падобнага! Я да ўсіх так зьвяртаюся і вы вось завіце мяне паннай.

Пятрусь — Дык вам гэта адпавядае, бо вы ў сотню раз прыгажэйшая за кожную паненку. Верачка — Дзякую за камплімент! Але вы таксама малады і прыгожы.

Пятрусь — Не жартуйце... Які я ў ліха пан? Зрэшта, я надта ня люблю гэтага слова. Ды гэта няважна... Я — не аб гэтым... Зрэшта, вы даўно гэта ведаеце... Верачка!.. Панна Вера! Я вас прашу, ня выходзьце за гэтага Крука замуж!

Верачка — Чаму? Гэта надта дзіўна! Чаму вы мяне аб гэтым просіце?

Пятрусь — Я... Зрэшта, вы даўно гэта ведаеце, я даўно вас кахаю! Ведаю, што я вам ня пара. Я просты, вясковы, а вы, як паненка якая... Але я — жадаю вам шчасця... А пан Крукоўскі, далібог, нядобры чалавек! Гэта ўсе кажуць... гэта ўся вёска ведае.

Верачка — Дзякую за раду, пан Пятрусь!.. і вы мне не праціўны, не, не. Але мы так дрэнна разумеем адзін другога.

Пятрусь — Мо' і праўда, але ня вы ходзьце за Крукоўскага, гэта мая апошняя просьба.

Зьзява 4-я.

Ты-ж і Ганулька.

Ганулька — (на руках зграбна вложа-ма сукенку) Ну вось і гатова! Вы, панна Верачка, пэўна вельмі збудзіліся (убачыўшы Пятруся)

Roznyja wiestki

Z UKRAINSKAHA ŽYĆCIA.

Wialiki palityčny praces U.O.N. U Lwowie 25 traŭnia sioleta pačnieca wialiki palityčny praces nad 23 ukraincami, jakim akt abwinawačaŭnia zakidaŭ prynaležnaść da Arhanizacyi Ukrainskich Nacyjanalistaŭ (O.U.N.), niekatorych z ich winawaciaŭ u za- bojstwie J. Bačynskaha i dyrektara filii ukrainskaj himnazii ŭ Lwowie I. Babiŭ, u pryhatawaŭni napadu na walynskaha wajawodu Juzefskaha, na- čalnika Kosobudzskaha, na sawieckaha konsula ŭ Lwowie i t. d.

Z POLŠČY

„Heta pachnie rewalucyaju“. Niadaŭna ŭ Wařsawu pryjaždžaŭ z Łwowa b. premjer prof. Bartel, jaki na zapytaŭni wařsaŭskich žurnalistaŭ ab lwoŭskich krywawych padziejach skazaŭ hetak: „Što-ž heta wy, pano- wie, wypiswajecie pa hazetach ab Łwowie? Byli tam rečy daloka pa- wažniejšyje! Kali ŭ ludziej stralajuć, a jany nia ŭciakajuć, ale iduć biaz strachu na śmierć, to heta ŭžo nia jość „zamieški“, ale heta pachnie re- walucyaj“.

Bankroctwa sanacyj. Polskaja hazeta „Piast“ piša: chutka ŭžo na- stupić kaniec sanacyi — hetaha biaz- idejnaha ruchu, jaki adbywajecca ŭ adasabnieŭni ad hramadźianstwa. Sa- nacyja nia zmoža stwaryć žyćciowaj prahramy i nie zdabudzie dawieru ŭ hramadźianstwie. Sanacyjnaja hrupa h. zw. „naprawiače“ nie aslahnuć ŭla- dy ŭ Polščy, bo radykalnija socyjal- nija kličy majuć ciapier bolšuju pie- rawahu ŭ hramadźianstwie nad jaho- nymi palityčnymi imknieŭniemi.

1-šy maj u Polščy. Pieršy maj, šwiata pracy, prajšoŭ u Polščy sioleta naahul spakojna. U bolšych miestach adbylisia ŭračysta wialikija rabotnic- kija manifestacyi, u jakich brali ŭdział socyjalistyčnija polskija i żydoŭskija arhanizacyi, a tak-ža i kamunisty, ka- toryja sioleta išli pobač z inšymi par- tyjami pad kličam supolnaha „ludo- waha frontu“. Padčas pieršamajskich pachodaŭ rabotniki kidali roznarodnyja kličy i niašli roznyja transparenty. Najbolšy pachod, u katorym brała ŭčasć niekalki dziesiatkaŭ tysiač ro- botnikaŭ, prajšoŭ pa wulicach Wařsawy. U niekatorych miastowasćiach pad- čas pachodaŭ endeki prabawali zrabić zabureŭni, kidajućy antysemitkija lo- zunhi, ale da krywawych zabureŭniaŭ ni- dzie nie dajšło.

Z ZAHRANICY

Načalniki hieneralných štabaŭ Litwy i Łatwii adwiedwali Mask- wu. Hazety padajuć, što 29 kra- sawika sioleta pryjechaŭ u Maskwu načalnik łatwijskaha hieneralnaha šta- bu hienerał Hartmanis, razam z nie- kalkimi wyšejšaj ranhi aficarami. U pačatku m-ca traŭnia adwiedaŭ Mask- wu tak-ža i načalnik lietoŭskaha hi- neralnaha štabu palkoŭnik Ciernius.

Aryšty nacyjanal-socyjalistaŭ u Niamieččynie. Niadaŭna ŭ Niamieč- čynie ŭ mnohich miastach arištawa- na šmat nacyjanal-socyjalistaŭ, u wad- nym tolki Berlinie, pawodle hazetnych wiestak, arištawana kala 600 čała- wiew. Chodziać čutki, byccam henija arišty žwiazany z adkryćciom wiali- kaj zmowy proti Hitlera.

Wajskowy wynachad u Niamieč- čynie. Jak padajuć hazety, niamiecki- ja inžyniery wydumali niekaju nowu- ju wybuchowuju miešaninu dla har- matnich strełaŭ. Hetaja nowaja streła- majuć dwa razy bolšuju wybuchowuju siłu ad sučasnych, dzieła hetaha nia- mieckija harmaty buduć stralać dwa razy dalej ad harmataŭ inšych armijaŭ.

50 mil. dalaraŭ dla niamieckich żydoŭ. Mižnarodnaja żydoŭskaja ar- hanizacyja postanawia sabrać 50 mil- jonaŭ dalaraŭ (260 mil. zlot.) na po- mač niamieckim żydom. Za hetyje hrošy henaja arhanizacyja choča wy- wieści z Niamieččyny jaknajbolš ży- doŭ, kala 300 tys., a ŭsih żydoŭ u Niamieččynie siaŭnia krychu bolš 500 tys. Takim čynam, na adnaho žyda prypadae przyblizna amal 1000 dala- reŭ, a na adnu żydoŭskuju siamju ŭ siarednim kala 4,000 (20.000 zł.).

Pahrom żydoŭ u Palestynie. Apošnim časam u Palestynie araby wostra wystupili suproć żydoŭ — daščentu zrujnowali niekatoryja ży- doŭskija miesty, papalili mnoha bu- dynkaŭ i pahrabili żydoŭskija kramy. Mnoha jość żydoŭ ranienych i zabi- tych. Hety krywawy procižydoŭski bunt arabaŭ u Palestynie zdušwaje tamašniaja anhielskaja palicyja i woj- ska. Araby damahajucca ad Anhlii: 1) nieadkladnaha strymaŭnia ŭsiakaje żydoŭskaje imihracy u Palestynu, 2) zabarony pradawać arabskuju ziarnu žydom i 3) zhody Anhlii na ŭtwareŭ- nie ŭ Palestynie nacyjanalnaha arab- skaha ŭradu. Pahrom żydoŭ u Pale- stynie hułkim recham adbiŭsia siarod żydoŭ pa celym świecie.

Nacyjanalistyčnaja demonstra- cyja ŭ Adesie. U Sawieckaj Ukrainie

ŭ Adesie na pačatku sioletašniaha ho- du adbylasia wialikaja krywawaja na- cyjanalistyčnaja demonstracyja. Cika- wa apiswaje jaje kijeŭskaja sawiecka- ja hazeta „Komunist“:

„Adstajaja elementy, znajućy ab tym, što Adesa jość miestam, dzie schodziacca ludzi roznaje nacyjanal- naści, i što tut pryjaždžaŭ pradstaŭ- niki roznych dziaŭžaŭ, zachacieli pa- kazać im, što tut jość ludzi, niezada- wolenija z našaj ŭlady. I tamu ŭ dzień 22 studnia sabrali niekalki tysiač rabotnikaŭ i matrosaŭ i ŭstroili na bulwary Telmana demonstracyju. Na pieradzie išli žančyny z dziećmi, jakija niašli sinia-žoŭtija šmaty (he- tak nazywajuć balšawiki ukrainskija flaki), a za imi rabotniki i matrosy. Usie kryčali niezrozumiełija kličy.

Kala vychadu z bulwara milicyja sikaŭkami razahnała demonstrantaŭ, ŭżywajućy palnaj zbroi. Niekalki de- manstrantaŭ arištawana“.

Nad tryma studentami, što sarhani- zawali henuju demonstracyju niadaŭna adbyŭsia sud, ab katorym saw. hazeta „Prawda“ piša: „Jany (henija studenty) parazumiewalisia z adnym z zahranic- nych konsulataŭ. Cieraz adnaho ŭradni- kakonsulatu dastali nacyjanalistyčnuju litaraturu i hrošy na ahitacyju. Śledz- twa wykazała, što siarod studentaŭ u Adesie jany mieli niekalki tajnych hurtkoŭ, što čytali i pašyrali nacyja- nalistyčnija časapisy. Sud zakidaŭ im, što jany byli arhanizatarami wialikaha zabureŭnia ŭ dzień 22 studnia na bulwary Telmana, dzie cieraz ich žhi- nuła niekalki dziesiatkaŭ rabotnikaŭ i matrosaŭ.

„Na prapazycyju prakurora Orodžo- nikidze zasudžili ŭsih troch na ka- ru śmierci z tym što wykanaŭnie pry- sudu budzie tolki pašla zakančeŭnia śledztwa nad 2-ma ŭčasnikami mani- festacyi. Śledztwa pradožylasja tamu, što 2-och abwinawačanych u hetaj sprawie ŭciakło z astrohu“.

Kamunisty dachodziać da ŭla- dy ŭ Hišpanii Kamunisty ŭ Hišpa- nii, stwaryŭšy razam z socyjalistami supolny „narodny front“, usimi siłami imknucca da ŭlady. Dzieła hetaha ŭwodziać jany wialiki chaos u dzia- ŭnym ładzie Hišpanii.

Pad naporam kamunistaŭ mocna chistajecca ciapierašni ŭrad Hišpanii i štoraz lawieje. Ciapier u Hišpanii ad- bywajucca pryhatawaŭni da wybaraŭ nowaha prezidenta dziaŭžawy. Wo- ŭža zaŭziata rychtujucca da ich prad- usim kamunisty. Na adnej pradwy- barnaj naradzie Wykanaŭčaha Komite- tu Narodnaha Frontu socyjalistyčny kandydat na prezidenta, kamunist Kaballero, pastawił prapanowu kab dziaŭžawa ŭziata ŭ swaje ruki ŭsie pradprijemstwy i skasawała prywat-

nuju ŭłasnaść. Hetaja jaho prapano- wa bolšašciu hałasou ŭčasnikaŭ sab- raŭnia była pryniata. U wybarach elektaraŭ, što majuć wybirać prezy- denta, „narodny front“ zdabyŭ wialikuju pierawahu, bo aŭ 263 mandataŭ, pad- časkali inšyje partyi majuć—usiahlo 54. Dzieła hetaha zusim mahčyma, što nowym prezidentam Hišpanii moža być vybrany pradstaŭnik „narodnaha frontu“ — socyjalist abo kamunist. Hetak mohuć kamunisty zdabyć ŭla- du ŭ Hišpanii.

Z WILNI

Pieršy Maj. Šwiata pracy „Pier- šy Maj“ sioleta ŭ Wilni adbyŭsia wielmi ŭračysta. Usie rabotnickija ar- hanizacyi i sajuzy salidarna wyjšli z ściahami na wulicu i naładžili salidny supolny pachod. U pachodzie prymali ŭčasć tak-ža i bielarusy. Rabotniki ŭ pachodzie wyjaŭiali, miž inšym, swaje adnosiny i sympatyj da biela- ruskaha wyzw. adradž. ruchu.

Выйшаў з друку і прадаецца ўло- жаны С. Паўловічам новы белару- скі ілюстраваны лемантар пад наз.

„Першыя Зерняткі“

беларуская граматка для хатняга навучання. З многімі малюнкамі У. Паўлюкоўскага, Я. Драздоўча і іншых. Выданьне Я. Малецкага. Бачын 96, фармат 8°. Ёсьць гэта прыгожая кніжыца для дзяцей і старэйшых. Купіць можна ў кожнай беларускай кнігарні ў Вільні і на правінцыі. Цана пры выпісваньні з перасылкай: да 10 экз. па 50 гр., ад 10 да 20 — 45 гр., ад 20 да 50 — 40 гр., ад 50 і ўзыш — 35 гр.

Галоўны склад: Беларуская Кнігар- ня „Пагоня“ Вільня, Завальная 1.

Выпісвайце! Чытайце!

„КАЛОСЬ СЕ“

Друкуецца і выйдзе ў сьвет у па- лавіне траўня кніжка 2 (6) гэтага беларускага літаратурна-навукова- га часопісу.

Прысланыя да 1-га траўня ў літа- ратурны і навуковы аддзелы, а так- жа ў аддзел — хронікі матарыялы будуць зьмешчаны яшчэ ў гэтай кніжцы часопісу.

Складка на часопіс у год — 4 зл.

На асобную кніжку — 1 зл.

Адрас: рэд. і адміністрацыя „Ка- лось“ — Вільня, Завальная 1—2.

А, і Пятрусь тут! Добры вечар, Пятрусь! Дык вам пэўна вясёла было? Мо' я перашкодзіла? Дык перапрашаю.

Пятрусь — Добры вечар! Як гадуешся? Ганулька — Нішто, дзякую!

Верачка — Не, вы нам не перашко- дзілі і нудна нам ня было. Праўда, пан Пятрусь?

Пятрусь — Вы мо' жартуеце, а мне было прыемна.

Ганулька — (аддаючы сукенку) Вось ужо і звязана. Перапрашаю, што затрымала доўга.

Верачка — Нічога, нічога, большое спасіба!

Ганулька — Калі ласка... Насіце на здароўе.

Верачка — Затым бывайце! (да Пят- руся) Бывайце, пан Пятрусь!

Ганулька — Усяго добрага!

Пятрусь — Бывайце, панна Вера! і пом- ніце маю просьбу... Падумайце над гэтым.

Верачка — Добра, добра! Дзякую за рагу. (выходзіць).

Зьява 5-я

Ты-ж бяз Верачкі.

Ганулька — А... у вас усё-ж былі сак- рэты! Можна даведацца аб чым вы яе прасілі? Мо' сваталіся ізноў?

Пятрусь — (ходзячы, Ганулька парад- куе ў хаце) А дзе там! Ты ведаеш, што яна мя- не не кажае, дык варта аб гэтым гутарыць. Я прасьцерагаў яе, каб не выходзіла замуж за гэтага валацугу Круга.

Ганулька — Пятрусь, Пятрусь! А табе што? Ведаю — ты ўсё-ж кажаеш яе. Але ка- жу табе, як сястра: выкінь ты яе з галавы. Ма- ла дзяўчат ёсьць у вёсцы? Пакахай другую, кожная рада будзе. І чым яна табе так спада- балася? Мо' што гутарыць, як з кніжкі? Э!

шкода мне цябе, ці табе такая жонка патрэбна?

Пятрусь — Кінь Ганулька! не паможа тваё казаньне. Сам ведаю, што толку... Spra- буй сама расказаць Васілю, дык зразумееш! Не саромся!... Ведаю! усё ведаю, — ды ты шчас- лівая!

Ганулька — Адкуль ты ведаеш? Што ты ведаеш? Пятрусь, родненькі, ці Васіль та- бе што казаў?

Пятрусь — (усьмяхваюцца) Вось, як ця- бе азяло (насьледуе яе папярэдні тон) Ганулька, кінь! Што табе?... Чым ён табе спадабаўся так? Мо' мястовай вопраткай? Мала апроцяго хлап- цоў у вёсцы? Пакахай другога; кожны рад будзе.

Ганулька — (нецярпліва) Пятрусь! Пят- русь, кінь жарты.

Пятрусь — А, жарты! што, нясмачна? не падабаецца? тваё, братка, лярства.

Ганулька — (нецярпліва) Скажы, чаму ты казаў шчаслівая? Ці Васіль табе чаго не казаў? Вы-ж дружыце.

Пятрусь — Вось было-б прыгожа з май- го боку, каб прыйшоў і разбаіў табе ўсё. Кажу табе шчаслівая, а больш ня пытай.

Ганулька — Слухай Пятрусь, а чаму вы сяньня ня прыйшлі да нас у двух?

Пятрусь — Прыдзе, прыдзе... Ты толь- кі ня трывожся. Бачыш, у яго сяньня палісман- рабілі выбосы... Чагось шукалі. Пэўна набра- халі штось гэты Круг, бо былі і ў мяне; пыта- ліся, ці не даваў мне Васіль якіх кніжак, ці мо' гутарыў штось. Дык вось Васіль, пэўна, пасья- гэтых „гасьцей“, парадкуецца яшчэ.

Ганулька — (трывожна) А ты дагэ- туль нічагусьнік мне аб гэтым? Пятрусь, мо' яго арыштавалі? Мо' ты ня кажаш мне?

Пятрусь — Кінь! ужо і арыштавалі.

Ганулька — Пятрусь, браток, зьбе- гай паглядзі, што там дзеецца? чаму яго так доўга няма?

Пятрусь — Вось як табе шкода яго!

Аж чалавека зайздрасць бярэ! і дае Бог шчас- це людзям!

Ганулька — І табе дасьць... толькі кінь Верку.

Пятрусь — А ты ўсё сваё?

Ганулька — Ну, ня буду, ня буду, толь- кі хутчэй бяжы пабач!... і прыходзьце. Добра?

Пятрусь — (міруючыся да дзвярэй) Добра!

Прывяду жывым і здаровым (выходзіць).

Зьява 6-я.

Ганулька адна.

Ганулька — Ах, як моцна б'ецца сэр- ца! Вось пракляты Круг... і што яму зрабіў Ва- сіль? Мо' баіцца, каб не адбіў ад яго Верку? Надта яму патрэбна гэта паненка... Гэты, гэты зломан! Але чаго я так перапалохалася? што ён мне?... брат, ці сват?... І прад Пятрусём, а той расказа Васілю і будуць сьмяяцца. Вось дурная!

Зрэшта, Пятрусь ня чужы і ня скажа (ста- іць нейкі час і думае). Зрэшта, годзі хітрыць перад сабой. Так, — кажа! Ох, як кажаю! Ва- сіль мой, Васіль! Любы! Даражэнькі! І за што я яго так кажаю? Вось, як даведлася аб гэтай праклятай рэвізіі, дык здаецца сама паляцела-б да яго. Сябе-б аддала за яго... Васіль мой, Ва- сілечка! (уходзіць Васіль).

Зьява 7-я.

Ганулька і Васіль.

Васіль — (Апрануты чыста, — памя- стоваму — ухадзячы) Добры вечар! Ці мяне хто, тут, ня клікаў?

Ганулька — Васіль!... пан Васіль!...

Васіль — Вось якраз так, і голас той самы. Але навошта ж „пан“? (вітаюцца, Васіль затрымлівае яе руку) Чаму Ганулька, зьвяртаю- чыся да мяне, усцяж прыплятае гэтае брыд-

Пісьмы з вёскі

Ня поступ, але заняпад.
(З Косаўскага нав.)

Імкненнем і задачай чалавека, між іншым, ёсць палепшанне свайго быту — поступ. Поступ гэты праяўляецца стала і адначасна ўва ўсіх галінах людскога жыцця. Калі-ж дзе-небудзь і ў чым-небудзь поступ затрымаецца, дык з часам наступае там заняпад, які блага адбіваецца на жыцці чалавека. Гэнае апошняе з'явіцца заўважваецца цяпер перадусім у эканамічным жыцці розных дзяржаў свету. Гэты заняпад — крызіс, асабліва востра праяўляецца ў нашы Краі.

У Косаўшчыне, як і ў многіх іншых мясцовасцях нашага Краю, пад уплывам гэнага крызісу, наступае ў сялянскім жыцці паварот да варункаў і спосабаў жыцця, якія былі сотні гадоў таму назад. У большасці косаўскія сяляне малаземельныя і безземельныя. У лепшыя часы ў нас рубалі многа лесу, і сяляне маглі пры гэтым зарабіць на розныя патрэбы, цяпер лесу рубуюць мала (ды й яго ўжо мала ёсць), а другіх заробаткаў няма. Многа сялян і моладзі ходзіць без работы. Ня маючы заробаткаў і з нястачы зямлі, сяляне варочаюцца да прымітыўнага жыцця і ўспамінаюць тыя часы, калі ня было йшчэ манаполіяў на запалкі, соль, тутун і інш. Многія ўжо вярнуліся да лучыны. Ботаў таксама трудна ўжо ўбачыць, бо амаль усе носяць абутак з аўтамабільных гумовых апон. Нашы людзі часта пытаюцца ў тых асоб, што чытаюць газеты, ці скоро вайна будзе. Яны думаюць, што праз вайну ці што-небудзь падобнае другое палепшыцца іхні быт.

Калісьці ў нашым павеце вяла беларускую культурна-асветную працу ТБШ. Тады ў нашым павеце амаль у кожнай вёсцы была беларуская бібліятэка, у многіх вёсках былі ўтраквістычныя беларускія школы, часта ладзіліся беларускія прадстаўленні, тады нашая моладзь працавала на беларускай культурнай ніве, бо былі свае беларускія арганізацыі. Цяпер-жа беларускіх арганізацый няма, затое ў многіх вёсках існуюць польскія арганізацыі, у якія нашая моладзь не запісваецца і гэтыя арганізацыі сапраўды культурнае працы не вядуць.

Па вёсках розныя інструктары і «рэферэнты рольнічыя» ладзяць конкурсы і вучаць сялян, як садзіць

бульбу, капусту і інш. Нашыя сяляне і самі ведаюць добра, як гэта ўсё рабіць, а бяды толькі ў тым, што ня маюць на чым. На нашых цяперашніх гаспадарках, калі-б пасадыць такога інструктара, дык, як кажуць людзі, ён і лапці на іх скоро пагубіў бы. Нашым сялянам трэба прадусім даць адпаведную колькасць зямлі, каб яны мелі сапраўдную магчымасць садзіць і сеяць, а тады ўжо іх вучыць.

Беларуская нацыянальная сьведамасць узраслае, моладзь вучыцца нават саматугам беларускае граматы і інш.

Сяляне Беларусы! Мы павінны імкнуцца да таго, каб у нашым Краі быў стала поступ, а не заняпад. Будзе-ж гэта тады, калі да лепшае долі будзем ісці сваім беларускім нацыянальным шляхам.

Селянін.

Польская мова ў праваслаўнай царкве ў Беластоку.

У нашу царкву ўводзіцца польская мова, хоць многія праваслаўныя такіх навінак ня хочуць. Наш маладзенькі папок, як пачне папольску гаварыць навуку, дык людзі тады з царквы ўцякаюць, пакуль навука скончыцца. Па навуцы тыя людзі ўжо ў царкву прыходзяць далей набажэнства слухаць. Людзей нашых гэта злеу, але ўсе баяцца і маўчаць, бо каму-ж ты пры сянняшніх парадках пажаліся... Ня можам мы ніяк зразумець свайго маладога папка-паляка, чаму ён адыходзе ад нашай старой традыцыі. Каб нашыя продкі пачулі ягоную ў царкве папольску навуку, дык заварушыліся-б у магіле. А ён, наш малады «айцец», дык не глядзіць на гэта і пасвойму ўсё стараецца, каб некаму падабацца. Але з народам, дык ня йдзе гэты наш «баценька». А мы-ж тут усе беларусы і гаворым пабеларуску. Мяне ў Беластоку раз некай пытаўся адзін духоўнік: «А скуль ты пабеларуску ўмееш». Я духоўніку гэнаму паставіла вочы, ды кажу: «А гэта-ж што? Ці-ж беларуская мова не мая родная мова!» Ах, як-бы я любіла, каб у нашай царкве, дык замест польскіх казанняў завяліся беларускія! Кажуць людзі сяння, што на свеце свабода, дык чаму-ж для беларусаў у Беластоку не завясяці беларускіх у царкве навукаў!

Вера.

Ab kulturnaj pracy, rewizii i kooperatywie.

Lachawičy kala Baranavič. 25 sakawika sioleta Lachawicki Hurtok BIHiK naładził światkawańnie 18-tych uhodkaŭ Abwieščanńia Niezaležańści Bielarusi. U prysutnaści blizu ŭsiech siabroŭ i wialikaje kolkasći sympatykoŭ Instytutu staršynia ŭradu hurtka pračytaŭ referat z historyi biełaruska-ha adradžeńskaha ruchu.

13 krasawika siol. hety-ž hurtok lađziŭ u m. Lachawičach, u zali Pažarnaŭe Straży, biełaruskaŭe prastawieńnie, u časie jakoha była adyhrana kamedyja „Ameryka ŭ lažni“. Pašla prastawieńnie pierad tancami moładź pad kiraŭnictwam M. Tatarynawičanki prapajała himn BIHiK „Dzie čutny mowy našaj huki“. Samyja tancy tak-ža pieraplatalisia špiewami biełaruskich pieśniaŭ. Narodu na prastawieńni było mnoha. Pradali biletaŭ 144 štuki na 95 zł. 90 hr. Pry tym treba skazać, što ŭrad hurtka lišnie nadziejaŭsia na sumlennaść hramadźian i za słabuju pastawiŭ kontrolu biletaŭ, a dzieła hetaha nadta mnoha pranyraŭ uleźła na prastawieńnie bliz biletu, bo za-la, žmiasčajučaja da 400 asob, była prosta zapchanaja hladzielnikami. Woš-ža na druhi raz treba parupicca, kab byŭ lepšy paradak.

Artysty-amatary: Zosia Karpawičanka, Naścja Milučanka, St. Karžanieŭski, P. Karpowič, A. Taranda, Manuža, Kapcewič i chlapičuk Karpočyk, pad kiraŭnictwam Michaliny Tatarynawičanki, pjesu adyhrali wielmi dobra. Asabliwa ŭdała wykanała swaju rolu

Harbuzichi hram. Z. Karpowičanka. Treba tak-ža padčyrknuć sapraŭdy ach-wiarnuju pracu N. Milučanki i M. Tatarynawičanki, katoryja żywučy bołš jak 20 km. ad m. Lachawič, akuratna i achwotna prychodzili i pryjoždzali pryhataŭlecca da wystupu i brali ŭdzieł u prastawieńni.

U hety samy dzień — 13 IV — było naładžana biełaruskaŭe prastawieńnie i ŭ wloscy Zarytawa, Lachawickaŭe wołaści.

Pierad samym Wialikodnym Światam u Zarabkowičy najechała mnoha tajnaj i jaŭnaj palicyi, jakaja rabila-badaŭ uwa ŭsiech „trusku“. U spaży-wieckim kooperatywie byli znajdzieny deklaracyi na biełaruskuju školu. Kiraŭnika kooperatywu T. Zdanowiča ŭlada za niešta aštrafawała na 10 zł., a kramu apiečatała. Kažuć, što skora majuć plačaci čnioć i pazwolać jznoŭ tarhawać, ale čto wiernie tyja ŭbytki, što kooperatyŭ panios, budučy začynienym, dy jašče pierad samym Wialikadniem...

U w. Račkany, Lachawickaŭ woł., kiraŭnik polskaŭe školy mocna „zacikawiušsia“ isnujučym tam spażywieckim kooperatywam i wielmi zachaciełasia jamu daŭsći da ŭłady ŭ henym kooperatywie. Kab daŭsći adnak tudy, treba mieć pasiarod siabroŭ kooperatywu swaich prychilnikaŭ, jakich jon nia maje. Ale ŭsio-ž niejak znajšoŭ krychu ludziej, daŭ im padpisać deklaracyi, a pašla hetyja deklaracyi pašlaŭ praz starastwa da ŭradu kooperatywu. Starastwa cieraŭ woja prysłała hetyja deklaracyi kiraŭniku kooperatywu.

Bačka.

Беларусы павінны чытаць і пашыраць беларускую прэсу:

1. „Беларуская Крыніца“ XX год выдання, палітычны, грамадзкі і літаратурны часопіс, выходзіць што тыдзень. Падпіска на год 4 zł., на паўгода — 2 zł. Адрас: Red. „Biełaruskaja Krynica“ Wilno, Zawalna 1—1.
2. „Самапомач“— „Samaromač“, V год выдання, адзіны ў нас беларускі коопэратыўна-гаспадарскі часопіс, выходзіць рэгулярна што месяц. Складка на год 3 zł., на паўгода 1.75. Адрас: Red. „Samaromač“, Wilno, Polocka 9—4.
3. „Шлях Моладзі“, VIII-мы год выдання, часопіс беларускай моладзі, выходзіць рэгулярна што месяц. Падпіска на год 2 zł., на паўгода 1 zł.

Адрас: Red. „Ślach Moładzi“, Wilno, Zawalna 1—2.

4. „Chryścijanskaja Dumka“, 9-ty hod wydańnia, biełaruski katolicki časopis, wychodzić rehularna što miesiac. Padpiska na hod 3 zł., na paŭhodu — 1.50 zł. Adras: Red. „Chryścijanskaja Dumka“, Wilno, Zawalna 1—2.

5. „Praleski“, 3-ci hod wydańnia, biełaruski dziaciaŭ časopis, wychodzić što miesiac. Padpiska na hod 1 zł. Adras: Red. „Praleski“, Wilno, Zawalna 1—2.

6. „Kalośsie“, 2-gi god wydańnia, biełaruski literaturna-naukowy časopis, wychodzić raz u try miesiacy. Skladka na god 4 zł. Aдрас: Red. „Kalośsie“, Wilno, Zawalna 1—2.

Беларуская газета найтанейшая і найдаступнейшая. Пробныя нумары (апрача „Калоśsie“) на про-бу высылаюцца бясплатна. Пішэце выразна свае адрасы!

кае „пан“? Усіх вясковых хлапцоў Ганулька заве па іменню; а да мяне такая ня ласка? Ці і мне трэба Ганульку зваць „паннай“, ці „паненкай“?

Ганулька — (нясьмела) Не, ня трэба... Завіце мяне, як усе.

Васіль — А ты мяне — Васіль і бяз ніякага „Вы“, а проста нашае вясковае „ты“, гэтак прыямней і бліжэй.

Ганулька — Так... але мне нека сорэмна казаць вам „ты“.

Васіль — Чаму? А ўсім вясковым Ганулька кажа „ты“ і не сароміцца.

Ганулька — Бо ты, ты не такі, як іншыя.

Васіль — А які-жа? (заўважыўшы, яе ўзрушанне) Але Ганулька надта чымсь узрушана? Чым ты так устрывожана?

Ганулька — Не... не, гэта так.

Васіль — Ці ня быў тут хто? Бо запраўды, мне ўходзячы здавалася, быццам мяне хтось клікаў?

Ганулька — Не, гэта вам здалася. Я гутарыла да мамы.

Васіль — А ці-ж яна тут была?

Ганулька — Так. Але перад гэтым выйшла ў кухню. Зрэшта, былі тут Верачка і Пятрусь, і вось Пятрусь казаў мне аб вас.

Васіль — Цікава, што ён казаў? І даўно ён тут быў?

Ганулька — Ня надта. Ён зараз меўся зноў сюды прыйсці.

Васіль — Дык, што ён такое казаў? Што магло так моцна ўстрывожыць цябе? (жартуючы) Мо' сватаўся?

Ганулька — (сьмялей) Ён казаў, што ў вас былі палісманы... што рабілі вобшы.

Васіль — Дык ты гэтым перапалохла-

ся? (Прыцімае Ганульку да сябе, заглядваючы ёй у вочы). Перапалскалася, што ў мяне вобшы? І так узварушылася? Дык ты ўсё-ж шкадуеш мяне? Праўда? Ну, скажы? Скажы? (абнімае яе ціха рукой і наволі прыціскае да сябе) Ну скажы?... скажы? Ці ў цябе няма аніслоўка для мяне?

Ганулька — (лёта барочыцца) Васіль... ня трэба жартаў.

Васіль — (тулячы яе да сябе) Не, Ганулька! не, любя! Я не жартую, а кахаю. Моцна, шчыра кахаю! А ты? Ці толькі шкадуеш мяне? Ці толькі пахолаееш за мяне.

Ганулька — (схваляўшы галаву ў Васіля на грудзях) Інакш, ці ж шкадавала-б, Васіль!

Васіль — Кахаеш? Згодзішся быць маёй? Згодзішся ісці разам праз жыццё?

Ганулька — Але, Васіль! Ты — бачыш... Нашто пытацца (цалуючы).

Зьява 8-я.

Тыя-ж і Мар'яна.

Мар'яна — (Увайшоўшы в кухню і ўбачыўшы іх цалуючыся, з трывогай і данорам).

Дык вось, што ты робіш, дачушка? (Ганулька адскочыўшы ад Васіля) Вось чаму ты бараніла яго ад Веркі (да Васіля). І ты, Васіль, ня добра робіш, ня добра! Хоць ты мой і хрэсьнік, але ня добра... Ты чалавек сьвятовы. Яна табе не раўня, дык нашто круціць галаву дзяўчыне? Яна бедная. За яе заступіцца няма каму, — ні бацькі, ні братоў; такую скрыўдзіць лёгка. А ты чалавек сьвятовы... ты чалавек разумны, дык павінен гэта ведаць.

Васіль — Цётка! Далібог мы не на благое. Мы — кахаем адзін другога. Я і ня думаў баламуціць вам дачку.

Мар'яна — Што з таго каханьня? Не-што яно? Яна табе ня пара. Яна — бедная. Яе скрыўдзіць лёгка.

Васіль — Хто, цётка, сказаў, што я яе скрыўджу? што яна мне ня пара? А вось я прашу цётку... Вы мне хросная, дык аддайце мне Ганульку за жонку.

Мар'яна — Эт Васіль, ня гожа табе з мяне старой сьмяяцца. Нягожа жарты строіць.

Васіль — Што вы, цётка! Ці я жартую? (да Ганульки). Ну, Ганулька, памагай-жа маму пераканаць, гэта-ж і твая справа (бярэ Ганульку за руку) Глядзі мама, ці-ж мы ня пара? А не багатыя? — Ой, мы багатыя! Мы багатыя моладасьцю! Мы багатыя запалам і сілай да працы і жыцця. Ці-ж шчасьце знойдзе лепшае мейсца дзе, як у нас. Праўда, Ганулька!

Ганулька — (цалуючы руку Мар'яны) Праўда мама, праўда! Мы будзем шчаслівыя.

Васіль — (таксама цалуючы руку Мар'яны) Дык што, матка? жагнай нас старым звычаем на новае жыццё, ды й годзі!

Мар'яна — (багаслаўляючы) Дзеткі мае, дай-жа Бог вам усяго добрага!

Усякія беларускія кніжкі, газеты, часопісы найвыгадней дастанеце ў

Беларускай Кнігарні „Пагоня“

Вільня, Завальная 1—2

Каталёгі высылаюцца на жаданьне бясплатна.